

STORTINGET

Innst. 184 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:101 S (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold Sjursæther, Arild Hermstad, Ingrid Liland, Oda Indgaard og Julie E. Stuestøl om norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond

Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken og mottok 17 høringsinnspill innen høringsfristen. Sakens dokumenter, inkludert høringsinnspill, er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om deltakelse i EUs sosiale klimafond.
2. Stortinget ber regjeringen ved norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond utarbeide en nasjonal handlingsplan for bruk av midler fra fondet, i tråd med fondets forordning og krav.
3. Stortinget ber regjeringen ved norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond rapportere årlig til Stortinget om fremdrift i gjennomføringen av en nasjonal handlingsplan for bruk av midler fra fondet og om disponeringen av midler fra fondet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 3. februar 2026 til Klima- og miljødepartementet ved statsråd Andreas Bjelland Eriksen bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 13. februar 2026.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkell Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Andreas Breivik Ormevik, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Representantforslag 101 S (2025–2026) om norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond, som er etablert i tilknytning til den planlagte innføringen av klimavotesystemet ETS2 fra 1. januar 2028. ETS2 vil omfatte utslipp fra transportsektoren og oppvarming av bygg og annet. Komiteen merker seg at Norge har gjennomført nødvendige lovendringer for å innføre ETS2 i norsk rett.

Komiteen merker seg videre at rettsakten om opprettelsen av fondet er vurdert som ikke EØS-relevant, og at EU-kommisjonen har invitert Norge og de øvrige EFTA-landene til frivillig deltakelse.

Komiteen viser til at deltakelse i fondet forutsetter at det utarbeides en nasjonal sosial klimaplan, og at hvert land må medfinansiere 25 pst. av beløpet i planen.

Utbetaling av midler fra fondet skjer på bakgrunn av gjennomførte tiltak i tråd med det som er levert til og godkjent av Kommisjonen.

Komiteen viser for øvrig til svarbrev fra klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen, datert 13. februar 2026, som er vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet merker seg at opprettelsen av EUs sosiale klimafond er begrunnet med behov for å avbøte negative fordelingsvirkninger av kvotehandelssystemet ETS2. For mange europeiske land vil innføringen av ETS2 gi uforholdsmessig store kostnadsøkninger for deler av befolkningen med lav inntekt som bruker fossile brenslers til både transport og oppvarming av bolig. Disse medlemmer viser til at man i Norge har en større andel fornybar energi i energimiksen og mener det er nødvendig å gjøre gode vurderinger av mulige målgrupper og tiltak som kan være aktuelle i Norge ved eventuell deltakelse. Disse medlemmer viser videre til at klima- og miljøministeren i sitt brev av 13. februar 2026 til energi- og miljøkomiteen skriver at dette arbeidet er i gang, og at han mener det er viktig å vente med en beslutning til departementet har kommet lenger i sin vurdering av muligheter og utfordringer i forordningen om EUs sosiale klimafond. Disse medlemmer er enige i dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener EUs sosiale klimafond baserer seg på en politisk konstruert problemstilling, der stadig høyere og mer absolutte klimamål først brukes til å legitimere økte kostnader for næringsliv og innbyggere, før det deretter foreslås ulike kompensasjonsordninger for å dempe de negative konsekvensene av den samme politikken. Etter disse medlemmers syn er dette en omvei rundt det egentlige spørsmålet, om ambisjonsnivået og virkemiddelbruken i klimapolitikken er bærekraftig.

En politikk som først strammer til, og deretter kompenserer, fremstår etter disse medlemmers syn som lite treffsikker, administrativt krevende og prinsipielt feilslått. Disse medlemmer mener det vil være mer samfunnsøkonomisk rasjonelt å redusere belastningen direkte, fremfor å bygge nye fordelingsystemer for å håndtere konsekvensene av en uansvarlig og kostnadsdrivende politikk.

I denne sammenheng er det etter disse medlemmers syn et selvstendig og alvorlig poeng at regjeringen, til tross for gjentatte anmodninger, verken har ønsket eller vært i stand til å legge frem et helhetlig og etterprøvbart kostnadsanslag for hvordan Norges klimamål under Parisavtalen skal nås. Uten et slikt beslutningsgrunnlag svekkes Stortingets mulighet til å foreta

reelle prioriteringer mellom ulike formål og vurdere den samfunnsøkonomiske bærekraften i politikken som føres. Disse medlemmer finner denne manglende ansvarligheten og mangelen på transparens i kostnadsspørsmålet sterkt kritikkverdig.

Disse medlemmer viser videre til at Norge allerede er underlagt et omfattende og fragmentert målsystem på klimaområdet, med en rekke nasjonale, regionale og lokale planer, strategier og handlingsprogrammer. Etter disse medlemmers syn er det ikke hensiktsmessig å etablere ytterligere klimaplaner som i praksis vil kunne påføre samfunnet nye og økte klimakostnader, spesielt ikke uten at det foreligger en tydelig avklaring av virkemidler, prioriteringer og samlede økonomiske konsekvenser.

Disse medlemmer viser i denne forbindelse til Innst. 118 S (2025–2026), vedtak nr. 488, hvor Stortinget nylig opphevet klimanøytralitetsmålet, nettopp fordi det ikke forelå tilstrekkelig klarhet i hva et slikt mål faktisk ville innebære av forpliktelser og kostnader. Etter disse medlemmers vurdering illustrerer dette behovet for konsolidering og realisme i klimapolitikken, fremfor stadig nye mål og planer med uavklarte økonomiske og praktiske konsekvenser.

Disse medlemmer vil videre understreke at Norge er blant landene i Europa med høyest velferd og minst forskjeller. Det betyr nødvendigvis at Norge vil få en relativt liten andel av sitt bidrag tilbake.

Disse medlemmer fremholder at det næringslivet først og fremst etterspør, er stabile, forutsigbare og langsiktige rammevilkår. Uten tilstrekkelig forutsigbarhet svekkes investeringsviljen, kapitaltilgangen og grunnlaget for verdiskaping.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merker seg at medlemmene fra Fremskrittspartiet, på tross av at informasjonen ved flere tilfeller er tilgjengeliggjort for Stortinget, etterspør kostnadsanslag for hvordan Norges klimamål under Parisavtalen skal nås. Det redegjøres for kostnadsanslagene Fremskrittspartiet etterlyser i svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen (FrP), jf. Dokument nr. 15:21 (2024–2025) spørsmål 3005, anslag gjort i Prop. 129 L (2024–2025) Endringer i klimaloven (klimamål for 2035) samt i Regjeringens klimastatus og -plan for 2026 (særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2025–2026)).

Disse medlemmer viser til at valg av hvilke nasjonale virkemidler som tas i bruk for å nå målet, samt i hvilken grad fleksible virkemidler blir benyttet, vil kunne ha stor innvirkning på det totale kostnadsnivået. Regjeringens virkemiddelbruk og plan for utslippskutt framover presenteres årlig i Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Når nye virkemidler vurderes, vil det

gjennomføres egne utredninger hvor kostnader belyses i tråd med utredningsinstruksen.

Disse medlemmer merker seg også at Fremskrittspartiet på et vesentlig område som å gi næringslivet forutsigbarhet, nok en gang har endret politikk. Både i Innst. 221 S (2024–2025) og i Innst. 100 S (2025–2026), begge omhandlende stans i elektrifiseringen av Melkøya, stemte partiet for å trekke tilbake gitte tillatelser og stanse prosjekter der næringslivet alt har gjennomført investeringer for flere milliarder kroner. Fremskrittspartiet bidrar gjennom dette til å skape uforutsigbarhet for Norges viktigste næring, og til å svekke Norges status som et trygt og forutsigbart land å investere i.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge har gjennomført nødvendige lovendringer for å innføre ETS2 i norsk rett. Rettsakten om opprettelsen av EUs sosiale klimafond er vurdert som ikke EØS-relevant, og EU-kommisjonen har invitert Norge og de øvrige EFTA-landene til frivillig deltakelse. Deltakelse i fondet forutsetter at det utarbeides en nasjonal sosial klimaplan, og at hvert land må medfinansiere 25 pst. av beløpet i planen.

Disse medlemmer mener at norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond kan være bra for Norge, men at man ikke har nok kunnskap til å uforbeholdent gå inn for deltakelse nå. Det er flere uklare forhold rundt en eventuell deltakelse. For eksempel er Norge et av landene i Europa med høyest velferd og minst forskjeller og det kan tilsi at Norge vil få en relativt liten andel av sitt bidrag tilbake. Disse medlemmer mener en mer hensiktsmessig tilnærming enn å vedta deltakelse nå er å utrede en eventuell deltakelse.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.»

Komiteens medlemmer fra Høyre påpeker at det i utredningen bør komme klart frem hva Norge kan forvente å få ut av en deltakelse, og hvor store beløp Norge må forvente å bidra med. Disse medlemmer merker seg også at de som har inngitt høringsinnspill, stort sett er positive til Norges deltakelse i fondet.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at EUs klimavotesystem ETS2, som blant annet omfatter utslipp fra transportsektoren og byggsektoren, er ventet å tre i kraft i 2028. Norge implementerte ETS2 i norsk rett gjennom behandlingen av Prop. 104 L (2024–2025) Endringer i klimaloven, jf. Innst. 527 L (2024–2025).

Disse medlemmer har merket seg at EUs sosiale klimafond har som formål å dempe potensielt uheldige sosiale konsekvenser av ETS2, blant annet gjennom å gi støtte til lavinntektshusholdninger samt små og mellomstore bedrifter. EUs sosiale klimafond skal bidra til sosial utjevning, redusere energifattigdom og sikre en rettferdig omstilling i tråd med EUs overordnede klimamål. Fondet er forventet å betale ut 86,7 mrd. euro i perioden 2026–2033, ifølge EU-kommisjonen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har forpliktet seg til å bidra til finansieringen av EUs sosiale klimafond. Ifølge informasjon presentert i Stortingets europautvalg 24. oktober 2023 er Norges bidrag estimert til om lag 5,5 mrd. kroner i perioden 2025–2033.

Disse medlemmer har merket seg at rettsakten om opprettelse av EUs sosiale klimafond er vurdert som ikke EØS-relevant, men EU-kommisjonen har likevel invitert Norge og de andre EFTA-statene til å delta i og søke midler fra fondet. En forutsetning for deltakelse er utarbeidelsen av en nasjonal handlingsplan som redegjør for hvilke tiltak som skal iverksettes for å støtte grupper som er særlig utsatt for belastningene knyttet til den grønne omstillingen.

Disse medlemmer merker seg at statsråden i sitt brev til komiteen skriver at deltakelse i EUs sosiale klimafond forutsetter 25 pst. egenfinansiering. Imidlertid har Norge i dag en rekke klimapolitiske virkemidler som sannsynligvis vil kunne telles inn under de 25 pst., herunder deler av støtten til Enova og støtten til energi-effektiviseringstiltak gjennom Husbanken.

Disse medlemmer mener derfor at norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond vil være fornuftig. Det gir liten mening å bidra til å finansiere et fond, for deretter å takke nei til muligheten for å søke midler fra det samme fondet. Deltakelse vil kunne gi tilgang til betydelige økonomiske ressurser som kan bidra til å redusere ulikhet, styrke sosial inkludering og sikre bred legitimitet for klimapolitikken.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027, om å redegjøre for hvilke eksisterende klimapolitiske virkemidler som kan regnes som en del av egenfinansieringen som kreves for deltakelse i EUs sosiale klimafond.»

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram forslag om deltakelse i EUs sosiale klimafond.»

Komiteens medlem fra Rødt fastholder at klimaomstillingen må gjennomføres på en måte som både er rettferdig og som har bred folkelig legitimitet. Dette medlem viser til at karbonprising er et effektivt klimapolitisk virkemiddel, men understreker samtidig at erfaringene så langt viser at avgiftsøkninger uten tilstrekkelig demokratisk forankring kan utløse betydelig motstand og føre til tilbakeslag i omstillingsarbeidet.

Dette medlem viser til at EUs system for utslippskvotehandel (ETS) kan innebære økte drivstoffpriser også i Norge. På denne bakgrunn mener dette medlem at opprettelsen av det sosiale klimafondet er et av de mer positive tiltakene som følger av EUs politikk på dette området. Fondet legger til rette for omfordeling som kan komme vanlige folk til gode og bidra til å styrke den demokratiske legitimiteten rundt den nødvendige klimaomstillingen.

Dette medlem viser videre til at når Norge har valgt å slutte seg til ETS2, blir det desto viktigere at Norge også støtter og deltar aktivt i det sosiale klimafondet. Dersom norske innbyggere skal bære økte kostnader som følge av ETS2, bør de også få ta del i tilbakeføringen av inntektene fra ordningen. Selv om EU koordinerer ordningen og skal godkjenne Norges gjennomføringsplan, er det norske myndigheter og folkevalgte som har ansvaret for å demokratisk utforme de konkrete tiltakene innenfor rammene av fondet.

Dette medlem viser til Klimastatus og –plan for 2026, hvor regjeringen påpeker at ETS2-regelverket åpner for mulighet til å gjøre unntak fra kvoteplikt for brenseloperatører. Dette handlingsrommet forutsetter at den nasjonale CO₂-avgiften ligger høyere enn kvoteprisen samt at kravene i regelverket – blant annet knyttet til overvåking og rapportering av utslipp – er gjennomført og oppfylt innen de fastsatte fristene. Dette medlem imøteser derfor at regjeringens vurdering av Norges handlingsrom for unntak blir gjennomført på en grundig måte og ferdigstilt i god tid før de relevante fristene i ETS2-regelverket.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2027, om å redegjøre for hvilke eksisterende klimapolitiske virkemidler som kan regnes som en del av egenfinansieringen som kreves for deltakelse i EUs sosiale klimafond.

Forslag fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2027.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen snarest legge fram forslag om deltakelse i EUs sosiale klimafond.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:101 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold Sjørsæther, Arild Hermstad, Ingrid Liland, Oda Indgaard og Julie E. Stuestøl om norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 24. mars 2026

Mani Hussaini

leder

Ole Herman Sveian

ordfører

Statsråden

Stortinget, Energi- og miljøkomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/508-

13. februar 2026

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold
Sjursæther, Arild Hermstad, Ingrid Liland, Oda Indgaard og Julie E.
Stuestøl om norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond - Dokument 8:101 S
(2025-2026)**

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen av 3. februar 2026 der jeg bes vurdere Dokument 8:101 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frøya Skjold Sjursæther, Arild Hermstad, Ingrid Liland, Oda Indgaard og Julie E. Stuestøl om norsk deltakelse i EUs sosiale klimafond.

Opprettelsen av EUs sosiale klimafond er begrunnet med behov for å avbøte negative fordelingsvirkninger av kvotehandelssystemet ETS2. ETS2 trer i kraft fra 1.1.2028 og omfatter drivstoff til oppvarming av bygninger, veitransport og andre sektorer. I forordningen er det tydelig definert at målgruppen for støtte skal være sårbare husholdninger, sårbare småskala foretak og sårbare transportbrukere, som blir negativt påvirket av en prisstigning som følge av ETS2. For mange europeiske land vil innføringen av ETS2 gi uforholdsmessig store kostnadsøkninger for deler av befolkningen med lav inntekt, som bruker fossile brensler til både transport og oppvarming av bolig. I Norge har vi i stor grad omstilt oss til bruk av fornybar energi, og det er mindre åpenbart hvilke negative fordelingsvirkninger som kan oppstå når vi innfører ETS2. Regjeringen har varslet i klimastatus og -plan at klimaavgiftene skal trappes opp i årene fremover. I utgangspunktet vil oppstart av kvoteplikt derfor ikke påvirke fremtidig utslippspris utover det som er varslet, med mindre kvoteprisen alene overstiger de varslede avgiftsnivåene, noe som vurderes som lite sannsynlig selv om fremtidig kvotepris er usikker.

Det er derfor viktig å gjøre gode vurderinger av mulige målgrupper og tiltak som kan være aktuelle i Norge ved eventuell deltakelse. Dette arbeidet er i gang, og jeg mener at det er viktig å vente med en beslutning til vi har kommet lenger i vår vurdering.

Eventuell deltakelse i EUs sosiale klimafond, forutsetter at forordningen innlemmes i EØS-avtalen. Før innlemmelse vil Norge måtte vurdere flere juridiske og økonomiske spørsmål nøye. Dette handler blant annet om kravet om 25 pst. nasjonal finansiering, nødvendige tilpasninger i forordningen (som følge av at vi ikke er med i EU) og håndtering av myndighetsoverføring til EU/EFTA for oppgaver knyttet blant annet til tilsyn. Eventuell innlemmelse av forordningen forutsetter også enighet mellom EØS/EFTA-landene og med EU om disse elementene.

Størrelsen på allokeringen av midler til hvert land avhenger av en rekke variabler, blant annet sosioøkonomiske variabler som tallet på lavinntektshusholdninger i tynt befolkede områder og kjøpekraftjustert BNI per innbygger. Det vil derfor være stor variasjon i hvor stor andel av sitt finansielle bidrag hvert land vil få igjen. At Norge er et av landene i Europa med høyest velferd og minst forskjeller kan tilsi at vi vil få en relativt liten andel av vårt bidrag tilbake. Det er imidlertid ikke kjent hvor stor den potensielle allokeringen til Norge kan være, og om tidspunktet for deltagelse på noen måte vil påvirke allokeringen mellom stater.

Ved deltagelse i fondet er det krav om å utarbeide en nasjonal sosial klimaplan, som inneholder detaljerte beskrivelser av målgrupper og tiltak som midlene skal gå til. Hvert land plikter å selv finansiere 25 pst. av beløpet i den innleverte sosiale klimaplanen. Basert på denne planen kan hvert medlemsland få utbetalt midler etter at tiltakene er gjennomført i henhold til det som er levert til og godkjent av Kommisjonen. Planen skal følge malen i Annex V i forordningen, og Kommisjonen publiserte i mars 2025 en veileder til utarbeidelse av sosiale klimaplaner. Representantenes forslag nr. 2 om å utarbeide en nasjonal handlingsplan er således et krav i forordningen, og noe Norge uansett må levere dersom vi deltar i fondet. Siden penger fra fondet kun utbetales etter at landet kan vise til at tiltak er gjennomført i henhold til planen, vil representantenes forslag nr. 3 om rapportering til Stortinget også kunne helt eller delvis kobles til krav som ligger i forordningen.

Regjeringen jobber for en rettferdig omstilling. Hvilke negative fordelingsvirkninger som eventuelt vil gjøre seg gjeldende i Norge som følge av innføring av ETS2, og hva som er beste respons på dette må vurderes. På bakgrunn av dette mener jeg at det er viktig at vi fullfører det pågående arbeidet med å vurdere økonomiske, juridiske og administrative muligheter og utfordringer i forordningen om EUs sosiale klimafond, før vi tar endelig stilling til spørsmålet om deltagelse.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

